

جنگ تحمیلی و آزمون اقتصادی دولت

از تضمین تأمین کالاهای اساسی تا صیانت از سرمایه‌های مردم، دولت چهاردهم تلاش کرد کارآمدی ساختاری خود را اثبات کند

بی‌وقفه برخوردار باشند. تأکید خاص بر «پرداخت به‌موقع خسارت‌ها» نیز نشانه‌ای از اولویت‌دهی به اعتماد عمومی در این حوزه است.

مالیات و همدلی با فعالان اقتصادی

در کنار اقدامات یادشده، تسهیلات مالیاتی نیز در دستور کار وزارت اقتصاد قرار گرفت. مدنی‌زاده با اشاره به لزوم کاهش فشار بر مؤدیان، اعلام کرد که مهلت ارسال صورت‌حساب‌های الکترونیکی تا ۲۲ تیر تمدید شده است. همچنین مهلت اظهارنامه مالیاتی برای صاحبان مشاغل نیز تمدید یافته و جرائم مربوط به تأخیر در بارگذاری فهرست حقوق و دستمزد بخشیده شده‌اند. این اقدامات در راستای «همراهی با فعالان اقتصادی» و درک واقعیات بحرانی صورت گرفته‌اند تا فضای تعامل میان دولت و بخش خصوصی، به جای تنش و مطالبه‌گری خشک، به همکاری و همدلی مؤثر بدل شود.

گمرک در حالت آماده‌باش کامل

اما شاید سریع‌ترین واکنش ساختاری، در حوزه گمرکات کشور رخ داده باشد. همزمان با آغاز تنش‌ها، دستورالعملی فوری برای فعالیت شبانه‌روزی گمرکات بزرگ کشور صادر شد. در اقدامی کم‌سابقه، محدودیت‌های مربوط به تودیع ضمانت‌نامه بانکی برای واردات کالا برداشته شد. این بدان معناست که از این پس واردکنندگان می‌توانند بدون سقف مبلغ، ضمانت‌نامه ارائه دهند و شرکت‌های تولیدی نیز از مهلت‌های زمانی بیشتر برای تسویه بهره‌مند خواهند شد.

این اقدام با هدف تسریع جریان واردات کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید صورت گرفت و پیامی روشن دارد: حتی در زمانه بحران، نبض تأمین و تولید باید بتپد.

در هفته‌ای که به نظر می‌رسید بحران نظامی ممکن است فعالیت‌های اقتصادی را فلج کند، دولت با مجموعه‌ای از اقدامات فوری، سعی کرد نشان دهد تاب‌آوری اقتصادی تنها در کلمات نیست. از گمرک و بیمه تا بورس و مالیات، روایت مشترک این است: خدمات نباید متوقف شود، اعتماد نباید فروپاشد و تأمین نیازهای مردم باید در اولویت باقی بماند.

این که در میانه تهدید خارجی، دستگاه‌های اقتصادی نه‌تنها دچار وقفه نشدند بلکه شتاب هم گرفتند، حامل پیامی واضح است: بحران‌ها، آزمون کارآمدی‌اند و این بار، دست‌کم در مقام اعلام و اقدام، دولت تلاش کرده سربلند از این آزمون عبور کند.

امور اجرایی، امکان برگزاری مجامع به‌صورت آنلاین فراهم شده و تأخیر در بارگذاری اطلاعات مالی نیز در صورت وجود دلایل موجه، پذیرفته خواهد شد. این رویکرد تطبیقی نشان می‌دهد دولت قصد دارد با واقع‌بینی و انعطاف، اعتماد و پایداری در بازارهای مالی را حفظ کند.

بیمه، خط مقدم خدمت‌رسانی بی‌وقفه

یکی از مهم‌ترین پیام‌های وزیر اقتصاد در این هفته، تأکید بر تداوم کامل خدمات بیمه‌ای در سراسر کشور بود. در شرایطی که اختلال در زیرساخت‌های اقتصادی می‌توانست به توقف در ارزیابی و پرداخت خسارت‌ها منجر شود، مدنی‌زاده اطمینان داد که شرکت‌های بیمه با تمام ظرفیت فعال مانده‌اند.

او خواستار آن شد که صنعت بیمه برای پوشش ریسک‌های جدید در شرایط بحرانی نیز آمادگی داشته باشد. به گفته او، حتی در حوزه‌هایی که در وضعیت عادی بیمه‌پذیر نیستند، باید به‌سرعت پوشش‌های تازه‌ای تعریف شود تا شهروندان از حمایت بیمه‌ای

بین دستگاهی» دانسته و از آن به‌عنوان نشانه‌ای از کارآمدی سیاست‌های اخیر در حوزه بازرگانی یاد کرده است.

او تصریح کرده که این‌روند ادامه‌دار خواهد بود و دولت مصمم است با استفاده حداکثری از ظرفیت‌های اجرایی، نیازهای مردم را بدون وقفه تأمین کند. به گفته مدنی‌زاده، حفظ ثبات بازار و تضمین امنیت غذایی همچنان در صدر اولویت‌های دولت قرار دارد.

بازار سرمایه، انعطاف در دل بحران

در حالی که نهادهای نظامی و امنیتی درگیر دفاع از کشور بودند، بازار سرمایه نیز به‌طور موقت متوقف شد تا از دارایی سهامداران در برابر نوسانات احتمالی محافظت شود. این توقف، طبق گفته وزیر اقتصاد، بخشی از «تدبیر ریسک» تلقی می‌شود و حالا با بازگشایی مجدد صندوق‌های درآمد ثابت و همچنین بورس کالا و انرژی، بازار سرمایه به مدار عادی خود بازگشته است.

همچنین برای کاهش فشار به شرکت‌ها و تسهیل

درست در هفته‌ای که فضای امنیتی کشور تحت تأثیر حمله بی‌سابقه رژیم صهیونیستی قرار گرفت، اقتصاد ایران وارد فاز واکنشی تازه‌ای شد. اما برخلاف انتظارات دشمنان خبری از رکود و ایستایی نبود و در عوض نشانه‌هایی گسترده از تحرک و بسیج گسترده دستگاه‌های اقتصادی برای تداوم چرخه تأمین و تبادل آشکار شد. از افزایش واردات کالاهای اساسی تا آغاز مجدد معاملات در بازار سرمایه، وزارت اقتصاد تلاش کرد با رویکردی فعال و منعطف، مانع از اختلال در رگ‌های حیاتی اقتصاد کشور شود.

رکورد شکنی در واردات کالاهای اساسی

طبق اعلام رسمی وزیر امور اقتصادی و دارایی، ۹۸۰ هزار تن کالای اساسی در بازه ۲۴ تا ۳۰ خرداد ترخیص شد؛ آمارى که نسبت به هفته قبل از آن رشد قابل توجه ۵۳ درصدی را نشان می‌دهد. این جهش در شرایطی رخ داد که بخش قابل توجهی از اقتصاد، در شوک امنیتی قرار داشت. سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر اقتصاد، این رشد را حاصل «تدبیر ویژه» و «همکاری

صنعت در وضعیت آماده‌باش

کارخانه‌های ایرانی با بازآرایی زنجیره تأمین و افزایش شیفت‌ها، مانع اختلال تولید شدند

با وجود گذشت بیش از یک هفته از درگیری‌های نظامی پراکنده در برخی نقاط کشور، بخش تولیدی ایران نشانی از وقفه یا رکود بروز نداده است. برخلاف انتظار رایج در روزهای نخست، چرخ تولید نه‌تنها ایستایی نداشت، بلکه در بسیاری از واحدهای صنعتی، کار با حداکثر ظرفیت ادامه یافت. گزارش‌های میدانی از استان‌های صنعتی حاکی از فعالیت سه‌شیفته برخی کارخانه‌ها و پایداری نسبی زنجیره‌های تأمین است.

در همین شرایط، معاون صنایع عمومی وزارت صمت از تدوین بسته‌ای حمایتی ویژه برای واحدهای تولیدی خبر داده است. ابراهیم شیخ اعلام کرد که این بسته با هدف حفظ ثبات تولید در وضعیت بحران طراحی شده و محورهای آن شامل استمهال بدهی‌ها، تعویق اقساط بانکی، مالیاتی و بیمه‌ای و نیز تسهیل دسترسی به منابع مالی است.

بسته حمایتی برای تولید

شیخ در تشریح جزئیات این برنامه گفت: «اقدامات متعددی برای حل مشکلات واحدهای تولید در دستور کار قرار گرفته است. در قالب این بسته، واحدهایی که در شرایط دشوار اقتصادی فعالیت می‌کنند، از حمایت عملی برخوردار می‌شوند.» او همچنین بر اولویت تخصیص ارز به کالاهای اساسی که تولید داخلی دارند، تأکید کرد و افزود: «تأمین ارز برای واردات مواد اولیه و کالاهای اولویت‌دار یکی از مؤلفه‌های کلیدی حمایت از تولید است.»

به گفته معاون صنایع عمومی، روند نهایی‌سازی این بسته حمایتی از هفته آینده آغاز خواهد شد و جزئیات آن به اطلاع عموم خواهد رسید.

نکته
P 0 1 N 1

ثبات اقتصادی

در شرایط بحران

با وجود حمله اخیر رژیم صهیونیستی به خاک ایران و شکل‌گیری فضای بحرانی در سطح منطقه، بازار ارز ایران نشانی از فروپاشی یا آشفتگی شدید بروز نداده است. به گفته یحیی آل‌اسحاق، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق، نوسانات ارز در روزهای نخست حمله منجر به افزایش حدود ۱۲ درصدی نرخ دلار شد، اما با دخالت سریع و هدفمند بانک مرکزی، نرخ از مرز ۹۴ هزار تومان عبور نکرد و مجدداً به تعادل بازگشت. این مقام اقتصادی عملکرد دولت را در مدیریت این وضعیت «منسجم، مطلوب و قابل توجه» توصیف کرد و آن را نشانه‌ای از توان سیاست‌گذار در مواجهه با شوک‌های بیرونی دانست.

او با اشاره به تجربیات جهانی مشابه، از جمله بحران کرونا در اروپا، تأکید کرد که شوک‌های اقتصادی در مواجهه با بحران‌ها امری طبیعی است، اما آنچه مهم است واکنش دستگاه‌های سیاست‌گذار و میزان تاب‌آوری عمومی جامعه است. آل‌اسحاق معتقد است در ایران، ترکیبی از اقتدار سیاسی، انسجام نهادهای اجرایی، و همچنین روحیه بالای مردم، موجب شد تا فضای عمومی جامعه در برابر التهاب‌های روانی و اقتصادی مقاومت کند. به گفته او، برخلاف تصور دشمنان که انتظار ایجاد موج نارضایتی و بی‌ثباتی را داشتند، مردم به‌صورت منظم و بدون رفتار هیجانی به تأمین مایحتاج خود پرداختند و بازارهای خردفروشی نشانی از کمبود یا صف‌های غیرعادی نداشت.

او در تحلیل عملکرد بازار ارز، به این نکته اشاره کرد که برخلاف جهش‌های چندمرحله‌ای گذشته، این‌بار در میانه یک بحران آشکار نظامی، تنها حدود ۱۰ درصد نوسان در بازار مشاهده شده که آن هم در مدت کوتاهی کنترل شد. آل‌اسحاق دلیل این پایداری را نه‌تنها در تدبیر نهادهای سیاست‌گذار، بلکه در نوعی «اعتماد عمومی» به سیستم اقتصادی و ارزی کشور دانست. او تصریح کرد که این سخن نه مبتنی بر خوش‌بینی شخصی، بلکه نتیجه بیش از پنج دهه تجربه او در عرصه اقتصاد ملی است. به عنوان مثال، در دهه ۷۰ که خود در مقام وزیر بازرگانی فعالیت داشت، برای واردات ۱۰ هزار قلم کالای ضروری، تنها سه میلیون دلار اعتبار بوزانس در اختیار داشت؛ حال آنکه در شش ماه اخیر، تنها برای واردات کالاهای اساسی و دارو، بالغ بر ۱۱ میلیارد دلار توسط بانک مرکزی تخصیص یافت. او این ظرفیت را نشانه‌ای از تفاوت بنیادین شرایط امروز با گذشته‌های بحرانی دانست. در همین حال، حجت‌الله فرزانی، کارشناس پولی و بانکی، با تأکید

بر فقدان خریداران واقعی در بازار آزاد ارز، گفت: قیمت‌های اعلامی در بازار اغلب هیجانی و متأثر از فضای روانی است و در نبود تقاضای مؤثر، پایدار نخواهد ماند. به باور او، در صورت بازگشت آرامش به فضای ژئوپلیتیک، بسیاری از این فعالان سوداگر دچار زیان‌های سنگین خواهند شد. او با اشاره به روند مناسب تخصیص ارز برای کالاهای اساسی و دارو، تصریح کرد که منابع ارزی کافی در دسترس است و واردات با مشکلی مواجه نشده است.

فرزانی تأکید کرد که مهم‌ترین اولویت در شرایط فعلی، هماهنگی کامل میان سیاست‌گذار پولی و مالی است؛ چراکه هر گونه تصمیم‌گیری شتاب‌زده می‌تواند تعادل نسبی ایجادشده در بازار را مختل کند. او نقش اقناع افکار عمومی در همراهم‌سازی جامعه با سیاست‌های اقتصادی را کلیدی دانست و گفت: تجربه جهانی نشان داده که در شرایط اضطراری، تنها سیاست‌هایی مؤقتند که با درک درست جامعه و همراهی مردم همراه باشند. از نظر او، در ایران نیز چنین ظرفیتی وجود دارد و با اتخاذ رویکردهای منطقی و ارتباط مؤثر با مردم، می‌توان از این بحران نیز با حداقل هزینه عبور کرد.